

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisorile nefrancoate nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se restituie.
INSERATE
se primesc la Administrațiunea în
Brașov și la următoarele
SIBIRURI de ANUNȚURI:
în Viena: la M. Dukos Nachst.,
Nux. Angenfeld & Emerio Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelt Nachst., Anton Oppelt;
în Budapesta: la A. V. Gold-
berger, Ekstein Bernat, Iuliu
Leopold (VII Ernásbet-körut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
rie garmond pe o coloană 10
bani pentru o publicare. Pu-
blicar! mai dese după tariful
și învoială. — RECLAMĂ pe
pagina 8-a o seriă 30 bani

GAZETA TRANSILVANIEI.

(Număr de Duminică 31.)

„GAZETA“ iese în de-care zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
M-ri de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
M-ri de Duminică 8 fr. pe an.
Se primumără la toate ofi-
ciile postale din țară și din
afară și la d-nii colectorilor.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare,
Tergul Inului Nr. 30, etajul
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusele în casă: Pe un an
24 cor., pe șase luni 12 cor.,
pe trei luni 6 cor. — Un esem-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 166.—Anul LXIX.

Brașov, Vineri 28 Iulie (10 August).

1906.

„Cine se scuză se acuză“.

Un vechi proverb francez dice:
„Cel, ce se scuză se acuză“, —'ce vrea
să dică, că atunci când cineva se
simte vinovat, se acuză pe sine încă
și mai mult, dacă umblă a se desvi-
novăți cu una și cu alta,

Așa o pățesc acum confrății de
la „Tribuna“ din Arad, cari, după ce
au făcut una așa de boacăna, alegând
cu puteri unite românești pe un ko-
șuthist în Arad, ar vrea să scape așa
numai cu pana alectorală în pâlărie
de ori ce răspundere. În răspunsul lor,
intr'un ton destul de îngâmfat, confră-
ții amintiți umblă adevă să se scuze pi-
tulându-se la spatele bătrânului Mo-
csary, care odinioară fusese și el ales
de grănițerii lui Doda, dér în niște
impresurări cu totul deosebite de cele
de astăzi.

Ne spun, că noi cei dela „Gazeta“,
am fi fost veseli a descoperi o „nouă
trădare“, pe care ar fi săvârșit'o Ro-
mâni din Arad și ne-am fi construit
acusa, fără a cunoște impresurările,
fără a ține samă de mobilul acțiunii
și de rezónele ce au determinat acésta
purtare a Românilor din Arad.

„Étă“ — dice Tribuna — „dintr'un
fapt consființit de întréga opinie pu-
blica de bun și cuminte, construit
cap de acuză gravă, de desertiune nu
a unor ómenî tocmai de rând — căci
nesocotindu-ne pe unii — este vorba
de fruntașii unui întreg ținut româ-
nesc, care n'a avut nici-odată nevoie
de-a învăța naționalism dela cineva“.

Îngâmfarea, după cum se vede,
e destul de mare pentru ca din punc-
tul de vedere românesc — să fie
regretabilă. Dér îi urmăză iute scuză,
care dovedesce, că nu numai cel ce
scrie, dér și așa numita „opinie publi-
că“ se simte cam cu musca pe căciulă.

Articolul „Tribunei“ pórta cifra
(sb.) Dacă acestea sunt literele iniți-
ale ale numelui autorului, atunci
scim, că avem de a face cu însuși
redactorul responsabil al numitului
diar, vestit în patru unghiuri ca a-
gent electoral séu „corteș“ și care

s'a distins deja în acésta calitate nu
numai la o alegere, agitând aci pentr'un
candidat tisaist, aci pentru unul ko-
șutist séu și naționalist etc.

Cu acésta constatare am putea
să o și sfêrșim, fără a mai adauge
nici un cuvânt. Dar redactorul din
cestiune — dacă el este care a scris
— nu vorbește în numele séu, ci în
al „Tribunei“, în numele acelei opinie
publice, care ar fi consființit faptul
alegerii koșuthistului Müller cu con-
cursul Românilor. Vorbesce în nu-
mele fruntașilor unui întreg ținut ro-
mânesc despre cari afirmă, că n'au
avut nici-odată nevoie a învăța na-
ționalism dela cineva, cu alte cuvinte
s'au născut naționaliști și nu pot să-și
piardă calitatea asta nici atunci când,
grupați în jurul steagului tricolor ko-
șuthist, strigă dimpreună cu năimiții no-
uei ere: Trăiască adevărații independiști
dela 1848! Trăiască Müller Karoly!

Au pățit'o însă confrății dela
„Tribuna“ cu scuză lor, c'ar fi fost un
cas precedent: „alegerea lui Lud. Mo-
csary în cercul Caransebeșului la 1887“.

Mai întâi de tóte e în mare ră-
tăcire autorul articolului din „Tri-
buna“ când dice, că Mocsary a fost
ales de Caransebeșeni în anul 1887.
În anul acesta au fost alegerile ge-
nerale dietale, la cari sciu și copii de
școlă, că a fost ales mai întâi gene-
ralul Doda. După Doda a fost ales
candidatul național păr. Mihaiu Po-
povici protopopol Orșovei în ziua de
8 Februarie st. n. 1888. Numai după
ce s'a fost anulat de cătră dietă și
mandatul acestuia, s'a făcut a treia
alegere de deputat în Caransebeș în
14 (26) Maiu 1888, când fără să fi
fost candidat pe față mai înainte —
fii ales de cătră grănițerii bănațeni
cu unanimitate Ludovic Mocsary.

Nici afirmarea, că „Gazeta“ de
atunci avea cuvinte de indemn și de
laudă pentru Români din cercul Ca-
ransebeșului nu coréspunde adevărului.

Adevărul este, că „Gazeta“ s'a
arătat și atunci pe față nedumeririle
din punct de vedere național român,
deși se scie, că nici una din foile

nostre n'a aprețiat mai mult și mai
cu dreptate simțul de echitate și de
conciliare al lui Mocsary față cu Ro-
mâni și cu celelalte naționalități.

Mocsary, a dis „Gazeta“ atunci,
ca Ungur nu va adopta modul de
procedere al generalului Doda cu atât
mai puțin programul nostru național;
dar după ce odată a fost ales cu
unanimitate așteptă ca conducătorii
români ai cercului să desfășure moti-
vele, ce i-au indemnă a'l alege.

Acésta s'a și întemplat. Comi-
tetul electoral al partidului național
din Caransebeș într'o adresă a sa
cătră Mocsary a explicat cu deamă-
runtul ce anume l'a indemnă a can-
dida în momentul din urmă pe Mo-
csary, justificând astfel pasul făcut
înaintea partidului.

Ore Români din ținutul Aradu-
lui cu deputații lor cu tot să nu se
simtă datorî așa justifica pasul înain-
tea națiunei? Care a fost mobilul
acțiunii lor, cari rezoanele lor de a
se face luntre și punte pentr'un ko-
șutist guvernamental?

Revista politică.

După cum stau lucrurile, legea
despre votul universal, guvernul un-
gar n'are de gând să o aducă în dietă
așa în grabă, deși când au venit la
putere, Maiestatea Sa a pus condi-
țiune coaliționistilor, că numai decât
după votarea budgetului, să aducă la
ordinea zilei votul universal. În audi-
ența din săptămâna aceasta ministrul
de interne Andrassy a obținut de la
Maiestatea Sa învoirea, ca să prezente
în dietă întâi și întâi legea despre
reforma administrației, în care are
de gând să întărească și mai mult
drepturile autonome ale comitatelor,
pentru ca dacă s'ar întâmpla să mai
vie vr'odată absolutismul, să se pótă
lupta și mai bine împotriva comisari-
lor trimiși de Maiestatea Sa. De vo-
tul universal nu-i arde pe cei de la
stăpânire, cum nu-l arde pe căne a
linge sare.

După legea naționalităților, comu-
nele nemaghiare au dreptul să-și scrie
protocoalele și să-și facă socotelile în
limba lor. De pe vremea lui Tisza
cel bătrân, dreptul acesta s'a călcat
în picioare de cătră autorități. În Slo-
vácime s'a găsit acum comuna Bre-
zova, unde conziliul comunal n'a
vrut să iscălească socotelile, pe cari
notarul le scrisese ungurește. Conzi-
lierii au cerut să le scrie slovăcește.
Făcându-se arătare, ministrul de in-
terne Andrassy în loc să fi dat drep-
tate Slovacilor, cari cereau un lucru le-
gal — a hotărît să se disolve conziliul.

In Franța se cere *immulțirea tu-
nurilor*, căci după cum scrie ziarul
„Figaro“ Franța n'are decât 2000 tu-
nuri, pe când Germania are 3500.
Este adevărat, că în Franța fiecare
tun are 500 de proiectile (gloanțe),
pe când în Germania numai 315, așa
că cele două țări sunt cam de o po-
trivă în privința proiectilelor, dar în
război nu e lucrul principal, câte pro-
iectile are armata cutare, ci din câte
tunuri poate să lovească dintr'odată.

Din Petersburg, Moscva și cele-
lalte orașe mari ale împărăției ru-
sești sosesc zilnic sciri, cari de cari
mai alarmante, despre cele ce se pe-
trec în Rusia. Pe când scirile oficiale
vestesc, că în Rusia domnește „li-
niște“, știrile particulare vorbesc de
isbucnirea unei greve generale, des-
pre nouă revolte în șirele armatei,
ba chiar de abdicarea Țarului dela
tronul rusesc și de numirea iminentă
a loțiiitorilor săi în persoanele mari-
lor duci Vladimir și Nikolaevici.

Ce e adevărat în scirile acestea
și ce nu, de-ocamdată nu se poate
sci. Fapt e, că situația în Rusia e
fórte anevoioasă, ceea ce reiese și
din impresurarea, că castelul împără-
tesc din Peterhof, în care se află
Țarul, e păzit de 40.000 soldați.
Greva generală, care a isbucnit zilele
trecute în Petersburg și Moscva pare
că nu a avut succesul dorit, de óre
ce numeroși lucrători au reluat munca.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Am privit și eu la stele...

Am privit și eu la stele
Am visat și eu la aștri,
Ș'am ținut atâta'n viață
La doi ochi frumoși albaștri.

Am știut ce e și dorul,
Că ședeam de vorbă seara
Și plângeam în multe rânduri
La olaltă primăvara.

În cuvinte dulci și'n basme
Am crezut și eu odată,
Ca să creadă și să spere
Mi-a fost inima dedată.

Înălțat'am și iubirea
Pe pământ, mai sus de toate.
Am cătat și eu în lume
Ș'am dorit ce nu se poate.

Și ades în nopți albastre

Indelung privind la lună,
Am schimbat amarul vieții
În surăs și voie bună...

Dar din raze și din visuri
Ridicatu-mi-am palate
Ce-au rămas departe'n viață
Pustiite și uitate!

Brașov, 1906.

Ecaterina Pittiș.

Poveste.

Ci că ar fi trăit odată un unchiaș și
o babă bătrână de tot. Ce s'o fi întâm-
plat nu se știe, — că nu se pricepeau
nici ei — că tocmai la adânci bătrânețe
face baba un fecior. Rușinea lor nu li-ar
fi fost proastă, dacă ar fi simțit lumea
una ca asta. Ce să facă ei acum?

Se sfătuește baba cu unchiașul așa,
să ia bătrânul cel plod, să-l ducă peste
nouă sate și să-l lapede aproape de vr'o
casă, iar el să se întoarne înapoi. Așa a
și făcut unchiașul: își puse merinde într'o

desagă, puse pe copilaș în partea cealaltă
și porni la drum.

Merse el acu cât merse, numai că
la marginea unei păduri, unchiașul se în-
tâlnește cu doi inși, unul era cam de
seama lui, iar celălalt era cu mult mai
bătrân, avea barbă albă ca hârtia și sprân-
cenele groase și lăsate, oă le ridică cu
cârja ca să vadă înaintea ochilor. Și dru-
meții ăștia nu erau de cât Dumnezeu și cu
sf. Petru, cari de sus văzuseră totul, știau
gândul bătrânului și acu eșiseră unchiașu-
lui înainte ca să-l împedec de la un pă-
cat așa de mare.

Și cum is sfătoși uncheșii, cum se
întâlnesc cei trei, își dau bună ziua și se
pun la vorbă, răscolind cenușa focului de
eri, că de ziua de azi ei, ferească Dumne-
zeu, nu vorbesc.

— Și încotro verișcane? începu Dum-
nezeu cătră unchiașul nostru.

— Mă duc până în satul de peste
deal să-mi botez copilașul ista, că pe la
noi nici popă nu-i și nici biserică n'avem.
Dumnezeu făcu semn din cap și pe

dată în fața lor se ridică o biserică mare
și frumoasă, plină de preoți și de dascăli.

— Dar dacă și-l'am boteza noi, ce-ai
zice? îl mai ispiti odată Dumnezeu.

— Ce să zic - ia, am să vă mulțu-
mesc și atâta tot, oă m'ați scăpat de os-
teneală și ați încreștinat un suflet, răs-
punse unchiașul, văzând că n'are încotro
cârmi.

Intrară apoi toți trei în biserică și
făcură toate după lege, naș se puse sfân-
tul Petre și bășelul era acum legiuit ca
tați creștinii și-l chema și pe el tot Pe-
trea.

Dumnezeu și sfântul deteră unchia-
șului o vacă după cum e obiceiul botezu-
lui, iar pe urmă își luară ziua bună și pe-
riră cu biserică cu tot.

Ce să facă unchiașul acum? Vede-
el că nu era lucru curat, trebuia să se
întoarcă iar cu copilul la babă, iar pe
vacă s'o lege în pădure.

Trecură câți-va ani și bășelul cela
crescuse și se făcuse voinic. Într'o zi auzi
un muget la pădure'n deal, el întrebă pe
unchiaș că „ce-i“; dar tată-său nu-i spuse

Se dice, că partidul curții ar fi insistat mult pe lângă Țar, ca să introducă în întreaga Rusie dictatura militară. Acestei măsurii s'a opus însă noul ministru președinte Stolypin, care a amenințat, că va demisiona, dacă se va introduce dictatura militară.

În ce privește situația guvernului actual, „Agenția Westnic” publică următorul comunicat, pe care îl primesc din cercurile guvernului:

„După dizolvarea Dumei și publicarea manifestului imperial, care anunța voința împăratului de a realiza reformele făgăduite, guvernul a judecat firesc să se adreseze oamenilor politici, cari contribuise cu programul lor la realizarea acestor reforme, oferindu-le portofolii. Guvernul credea astfel, că sarcina cabinetului va deveni mai ușoară și că programul său va putea fi adus la îndeplinire mai repede. Această combinațiune s'a isbit însă de mari dificultăți în afară de voința guvernului și de aceea a oamenilor politici. Aceștia voiau să compună un grup politic, care trebuia să intre în cabinet, dar nu au izbit. D-nii Lwow și Gutchew au fost primiți în audiență de împărat, dar ei au anunțat Țarului că pentru realizarea reformelor sociale, făgăduite poporului, ei pot fi de mare folos în sfera activității lor obicinuite, care cere mobilizarea tuturor forțelor sociale. Cât pentru intențiunile guvernului, ele rămân nestrămutate în ceea ce privește datoria sa de a restabili ordinea, pentru care se va folosi de toate mijloacele de care dispune, cât și pentru îndeplinirea programului politic.”

Orașul Zagreb și guvernorul din Fiume. Cnnziliul orașului Zagreb a ținut alaltăieri adunare, în care s'a ocupat cu instalarea guvernorului din Fiume, primind o propunere în care se enunță, că orașul *Fiume* se ține după drept de Croația și protestând contra declarațiunii guvernorului, care a zis că Fiume conform dreptului public s'ar ținea de Ungaria. Propunerea a fost prezentată de deputatul *Tiemol*, și cu toată protestarea primarului a fost primită.

Mișcarea anti-grecescă în România și Bulgaria.

Mișcarea antigrecescă, care s'a pornit în România și în Bulgaria în urma omorurilor săvârșite de bandele grecești în Macedonia, ia din zi ce merge dimensiuni tot mai mari și mai amenințătoare. În Bulgaria s'au ținut Duminecă 2 meetinguri imponente, unul în Sofia, iar altul în orașul Stanimaka.

Despre cele petrecute Duminecă trecută se telegrafiază din Sofia următoarele:

La întrunirea din Sofia au luat parte 15.000 de persoane, între cari și reprezentanții a 16 societăți cu steaguri. S'au ținut discursuri violente contra Grecilor și s'a cerut expulsarea generală a grecilor și ruperea relațiilor diplomatice cu Grecia până ce această țară va înceta d'a trimite bande în Macedonia. Oratorii au invitat poporul să boicoteze pe comercianții greci, iar pe guvern să împiedece intrarea grecilor expulsați din România.

După întrunire demonstrații au voit să se ducă la legațiunea grecească, însă toate stradele cari duc la legațiune erau închise de cavalerie. Soldații în urma somațiunilor legale, au sarjat mulțimea și au tras o salvă în aer. Inșiși ofițerii sunt aceia cari au voit să se evite vărsarea de sânge. Totuși 5 manifestanți au fost ușor răniți cu lovituri de sabie. Un jandarm și un soldat de linie au fost răniți cu lovituri de pietre. Mulțimea împrăștiată de armată, s'a dus și a făcut manifestație de simpatie la legațiunea română aclamând poporul român pentru lupta întreprinsă contra Grecilor. O astfel de manifestație s'a făcut și la legațiunile Angliei și Rusiei.

La meetingul din Stanimaka au luat parte 10 mii de manifestanți. Panica a fost mare între Greci. Poporul, ațâțat la culme, a atacat 60 de magazine devastându-le. Pagubele sunt evaluate la câteva milioane. Două școli grecești au fost cu desăvârșire dărâmate. Un hotel grecesc a fost deasemenea distrus. Țăranii din împrejurimi au devastat trei mănăstiri grecești.

Stradele orașului au fost inundate de vin și de rachiu, care au fost lăsate să curgă afară din cârciumile devastate. Forța publică a fost neputincioasă de a menține ordinea.

Din Sofia se mai telegrafiază că biroul (comitetul) meetingului anti-grecesc, ținut Duminecă, a fost însărcinat să convoace pe una din Duminecele viitoare un mare meeting anti-grecesc la Filipopoli. Paralel cu aceasta se prevede și o energică procedură a *Bulgariei oficiale împotriva Greciei*.

În România s'au ținut Duminecă deasemenea două meetinguri, unul în Giurgiu, iar altul în Roșiori-de-Vede. În ambele întruniri cetățenii s'au declarat solidari cu mișcarea contra Grecilor, inaugurată de către studențimea română.

Intr'aceea bandele grecești continuă cu persecuțiunile lor contra locuitorilor pacinici români și bulgari din Macedonia. Agitația e prin urmare foarte violentă și ne putem aștepta în curând la demonstrațiuni și lupte și mai sângeroase.

SCIRILE DILEI.

— 9 August n.

Deputații naționaliști la expoziția din București. Din Budapesta primește „N. F. Pr.” o știre tendițioasă despre vizita ce voese a o face la sfârșitul lunii August, deputații naționaliști din dieta ungară expoziției din București. În telegramă se spune că ei vor merge acolo *in corpore* și că s'ar face pregătiri mari pentru primirea lor sărbătorească din partea membrilor Ligei române. Se mai adaugă, că deputații naționaliști din Ungaria vor fi însoțiți de mai mulți deputați cehi din Reichsratul austriac. Că deputații naționaliști voese să viziteze expoziția generală română, e ceva foarte firesc și de înțeles. Asemenea e lucru firesc și de înțeles că pot conta la o primire simpatică. Pretinsele mari pregătiri de primire ce li le-ar face membrii Ligei, ba tocmai și numai aceștia, sunt însă numai niște născociri ce au tendința a arunca suspiciune asupra pasului întreprins de deputații naționaliști.

Consulul general al României în Budapesta a fost numit secretarul prim al ambasadei române din Constantinopol, *Derusi*. Consulul general român de până acum din Budapesta Cuciureanu, a fost numit ministru plenipotențiar la Belgrad.

Un important proiect de lege, prin care se stabilește răspunderea patronilor în cazuri de accidente față de oamenii pe cari li au în serviciul lor a alcătuit ministrul de justiție al României D. A. Greceanu. Se știe, că până acum după legile în vigoare lucrătorului îi incumbă sarcina să probeze în fața justiției, cu dovezi, culpa patronului. Spiritul noului proiect de lege este ca ori de câte ori se întâmplă vre-un accident, patronul să dovedească, cum-că nu din culpa sa a provenit acel accident, iar nu lucrătorul ca până acum. Prin acest proiect de lege se dă mai mare garanție acelor cari își expuu viața pentru interzinderile patronului.

Acțiunea bandelor grecești în Macedonia a reinceput cu mai multă furie, în urma manifestațiunilor antigrecești din Bulgaria. Publicațiunea „La Presse Associee” primește dela corespondentul său din Constantinopol următoarele: O bandă grecească a capturat pe bulgarii Gheorghe Mileff și Mitro Atanasoff, amândoi din satul Doleni. Nu se știe ce s'a făcut cu acești doi oameni. Ei au fost prinși pe când își duceau în sat vitele. Aceeași bandă a capturat pe bulgarii Filip Tițlof și Mihai Manceff, și i-a dus într-o pădure unde probabil i-au ucis. Autoritățile turcești s'au interesat cu deamăruntul de împrejurările în cari s'a săvârșit această crimă, dar nu au luat nici o măsură pentru prinderea bandiților.

Aceeași publicațiune află, că după denunțări anonime făcute de grecomanii, autoritățile polițienești otomane au făcut perchezitiuni în satele românești și bulgare din vilaetul Salonic, pentru a găsi arme. Aceste perchezitiuni n'au dat încă nici un rezultat.

»Societatea pentru crearea unui fond de teatru român» își va ținea adunarea generală din acest an în Lipova (cot. Timiș) la 15/28 August. Onorații oaspeți cari vor lua parte la aceasta adunare, — pentru a

li-se putea pregăti cvartire, sunt rugați a se anunța cel mult până în 26 August st. n., la d-l președinte al secției de încvartirare D. Roman în M. Radna. Comitetul *esecutiv*.

Adunare generală de constituire. Din Brașovul-vechiu ni-se scrie: Duminecă în 16/29 Iulie a. c. Corul bisericii române din Brașovul-vechiu și-a ținut adunarea generală, după cum a fost publicată convocarea în n-rul 155 al „Gazetei” de Duminecă. La această adunare a luat parte întreg corul compus din bărbați și fete din această fruntașă parohie românească. Adunarea a fost condusă de On. Domn. Ios. *Maximilian*, paroch și președinte ad-hoc al corului. Acest cor este bine cunoscut publicului nostru cetitor în urma mai multor succese obținute în timp de aproape 8 ani de la înființare, atât ca cor bisericesc, cât și prin producțiunile aranjate an de an. Părintele *Maximilian* a rostit un discurs, relevând sfânta misiune a acestui cor. Discursul d-lui președinte a fost cu mult interes ascultat de tinerime și la fine acoperit de urale puternice „să trăiască”. Conform programului s'a făcut apoi constituirea în modul următor: președintele părintele Iosif *Maximilian*, întemeietorul acestui cor; secretar Dumitru *Jaliu*; casar Dumitru *Noian*; bibliotecar-archivar Ioan *Aldea* senior; controlor Ioan *Rusu*, mecanic. În comitet au fost aleși pe un period de 3 ani următorii: Stefan C. Voicu, dirigentul corului, Nicolae Samoilă, Constantin Cârstea, Constantin Spătar, Ioan Tampa, Ioan Micu, Ioan Aldea, măsar, George Popoviciu.

Țot cu ocaziunea acestei adunări s'a deschis și noua bibliotecă a corului constătoare din 90 volume. Aflu cu bucurie, că în folosul bibliotecii s'au făcut în timpul recent mai multe donațiuni de la niște bărbați distinși și iubitori de neamul lor și adev.: dela d-l Ladislau *Popa* 1 es. din istoricul joc de coloană „Romana” cuprinzând și o frumoasă dedicație către cor, de la d-l C. *Brediceanu*, adv. în Lugoș 2 es. din scrierea sa teatrală: „Lecuit”, comedie într'un act, de la d-l Nic. *Jugănar*u, vechiu parochian, de prezent în Lugoș și de la d-l Dumitru *Jaliu* secretarul corului diferite volume de autorii mai vechi scrise în limba românească în număr de 15 bucăți. Adunarea generală a luat cu bucurie la cunoștință aceste oferte luându-se act cu multă mîntă protocolară. Nu pot întrelăsa un lucru de mare importanță, scrisoarea d-lui D. G. *Kiriac*, profesor de muzică la Conservatorul din București, ce poartă data de 16 Iunie st. v. 1906 prin care este invitat și corul din Brașovul-vechiu la festivalul Expoziției Naționale din București, de a concerta în rândul corurilor ce se vor produce în Arenele Romane în zilele de 26, 27, 28 și 29 August st. v. a. c. Scrisoarea este adresată prin mijlocirea domnului Andrei Bărsanu, profesor la gimnaziul român din Brașov. Cu ocaziunea acestei bine reușite adunări s'a mai pus bază la înființarea unei „Societăți de lectură” pentru tinerimea română din Brașovul-vechiu însărcinând pe președinte, ca la adunarea generală să aștearnă un proiect de statute pentru societatea de lectură. *Asistentul*.

În atenția preoților și învățătorilor. Ni se scrie din Blaj: Redacția „Unirei” din

nimic. A doua zi auzi din nou mugetul și a treia zi iar, când flăcănașul merse la unchiaș și-i zise:

— Tată să-mi spui ce-i în deal la pădure, că de nu se face mare comedie. Unchiașul cuprins de tremur îi spuse totul. Dar oare ce se întâmplase? Să vă spun: Vaca fătase un vițel negru ca corbul, și acum crescut mare își chema stăpânul în deal.

Petrea pleca, iar când juncanul îl zări era cât pe oi să-l ia în coarne, așa de drag îi era. Apoi îi spuse:

— Să mergi la cutare om din sat și să-i cumperi boul cel roșu, că mi-i frate și să-i dai pe el cât ți-o cere.

Voinicul se lasă de vale în sat, cumpără boul cel roș și se întoarce din nou în deal, unde negru-i grăi:

— Să te duci acu la cutare ferar și să-ți porncești o căruță cu totul și totul de fier, iar când o fi gata să ni-o aduci aici.

Flăcăul se duse de-și tocmi căruța, iar când peste o săptămână se duse cu opt părechi de boi ca s'o aducă'n deal.

trebui numai proțapul să-l ridice cu douăzeci și patru de oameni, dar carul să-l urnească din loc pace. Merse din nou în deal de-și luă părechia lui, veni de vale și-și înjugă la căruță perechea lui de bouleni năzdrăvani, nu altceva, că dacă n'ar fi fost năzdrăvani, nu l'ar fi mai pus să-și facă și un plug cu totul dintr'o bucată, să rime cu dânsul brazdă de un stângen iar cu cormana s'o răstoarne, cum răstoarnă un uriaș păretele unei case. Mă rog: se miuna toată lumea și se minuna și voinicul chiar.

Intr'o zi boul cel negru îi spuse așa: — Stăpâne ascultă-ne și pe noi: să te duci la cutare împărat și acolo, de față cu noi, să-i grăești așa: „Luminate împărate, am venit cu plugul și cu boii mei să-ți ar grădina de aramă iar pentru asta să-mi dai fata cu jumătate din împărăție, iar odoare atâtea câte or încăpea în căruța mea, nimica altceva decât ceea-ce Măria Ta însuși ai vestit pe lume.

Acu Petrea știa și de grădina cea de aramă și de fata și de tot, dar mai știa și asta, că cine nu izbutea, își lua

rămas bun de la zilișoare. De aceea întrebă boii:

— Și ce putere aveți voi?

— Eu aș putea urni jumătate de pământ din loc iar când oi rage, pământul și cerul se va cutremura trei zile și trei nopți. Așa răspunse boul roș.

— Eu vorbi și cel negru, aș urni din loc pe cealaltă jumătate de pământ, iar când oi vrea, pe soare de la răsărit l'aș duce la sfârșit într'o clipă, tot așa l'aș duce de la apus pe cale'n uapoi, să știi bine că s'a împotrivi și Dumnezeu.

Petrică muțumit înjugă boii la căruță, puse plugu'n car, cotiga o legă inapoi de inima carului și se duse la împăratul cela care striga în gura mare:

— Cine mi-ar ara grădina de aramă are pe fata mea de nevastă cu jumătate din împărăție zestre, iar pe de-asupra o căruță de odoare, dar cine ar îndrăzni să n'o sfârșească într'o zi, acolo unde-i stau picioarele i-a sta capul și mai multe nu.

Feciorul nostru grăi împăratului tot cel învățase bouli și mai adăogă:

— Iar în car, luminate împărate, să

tot pui până ce boul meu cel roșu n'a mai da din urechi.

Împăratul se învoi și Petrea așeză plugul pe brazdă, își făcu cruce ca tot românul și porni cântând și mânuindu-și boii a drag și a veselie de se auzia peste nouă poște.

— Cu flăcăul ăsta nu-i de glumă, gândi împăratul într'un târziu, când băiatul nostru nu mai avea de cât trei brazde de tras. De asta, îndată își trimise fata să-l ia cu cântece și îndrăgostini, că doar-doar l'a adormi până'n seară când trebuie să-i pice capul.

Fata se duse, îl luă de vorbă, „ba că tare mai ești mândru, ba că mai răsuflă-ți boulenii un pic, ba că vin încoace la mine”, și fata-l adormi pe brațele ei.

Soarele scăpase de tot și mai era puțintel până să sfințească, dar boul roș începu să ragă. Cerul și pământul începură să se cutremure, iar Petrea se trezi.

— La muncă, la muncă stăpâne, că te prăpădește împăratul, grăi boul roș și Petrea porni din nou pe urma brazdelor. Sfirși ce mai avea, grăpă frumos arătura

Merg mai departe, văd niște păreți de lut, niște cotețe mizerabile, cu câte o mică curțișoară. Ce este aici? Aici sunt peșterile, căci altfel nu se pot numi. Peșteri în sinul unui dâmb de lut. Cine o fi șezând aici? Țigani? Nu, nu țigani. Aici locuiesc Ungurii!

Se zice, că printre acești troglodiți, sunt unii, cari arau odată cu patru boi, și aveau casă și loc în oraș în ulița Ungurilor. Așa se zice, și eu cred. Toate le crede omul, când vede asemenea bordeie de lut și înaintea lor copii aproape în pielea goală, în secolul XX.

Pe dâmbul din fața liniei ferate înainte cu 25 ani erau numai colibe acoperite cu paie. Acolo ședeau jelerii români, cari lucrau cu ziua și mâncau ceapă cu mămăligă. Astăzi tot case cu cărămidă, Români își mână boii proprii și la câmp își ară pământul lor. Este o stradă întreagă la poalele dâmbului. Vara își dau odăile cu chirie oaspeților de la băi.

Mă duc spre gară. Un băiețel de Români îmi iese înainte. Domnule să-ți duc eu umbrela. I-o dau să o ducă. Abia este de doi ani și el câștigă deja doi creițari. Mai târziu va câștiga mai mult, își va cumpăra două juninci, și va sfârși cu 6 boi și cu pământul lui. Copii mulți, la fie-care casă câte șase. Din toți aceștia vor crește flăcăi, cari se vor ferici, vor strica casele cu paie și vor zidi altele frumoase. Pământ de vânzare va fi pururea, cât timp vor mai fi unguri în oraș.

D-l Gaál Mozes descrie mai departe cu multă înduioșare, cum căuta el în Oona casele Ungurilor, pe cari le știea înainte cu 25 ani și azi nu mai sunt în mâinile proprietarilor de odinioară...

Să privim mai adânc.

Ziarul „Românul“ din Cleveland publică în numărul său dela 22 Iulie următorul articol:

Români ca cei mai noi emigranți în Statele Unite, ca cei mai tineri au și instituțiile mai tinere și organizarea noastră e tinără.

Să fim cu atențiune să băgăm seamă, că cei mai de mult emigrați cum au purces, cum au lucrat până au ajuns unde-i vedem, cu ce principii și pe ce baze s'au născut a-și asigura viitorul pe aceste pământuri.

Din Ungaria începuse emigrarea Slovacii și cum se lățește o boală așa s'a lățit și emigrarea tot mai tare.

Lupta în contra ei guvernului și dela guvern în jos toți funcționarii. A fost vorba a se opri prin lege emigrarea. Acesta era un pas de tot greșit. Să ne gândim numai ce ar fi făcut atâția oameni desperați, neputând trăi? Sute de mii sunt emigranții din Ungaria și oare nu ar fi făcut cu cei de acasă împreună, ce timpul aduce cu sine, oare nu ar fi luat ei măsură, oare răbdau și mai departe nelegiu-

irile comise de asupritorii lor? Noi zicem și credem că nu.

Dar acum să zicem că numai Români câți suntem în aceste state oare reîntorcându-ne acasă vom putea suferi ce am suferit odată, vom putea răbda hula și năcazurile de ce am putut cu greu să scăpăm. Eu cred, că Românul care odată a fost în America se întoarce acasă ca om, nu ca tufă.

Cât de șod, cât de întors ne pare acum viața lăsată acasă. Gândești, că nu am mai putea răbda să-și bată joc de noi ori-ce liftă streină cu pantaloni, ni se pare că putem și știm mai bine a ne gândi că oare e cu drept a răbda greutatea pusă de altul, e cu drept a suferi din cauza altuia?

America ne învață că ce este și cum trebuie să fie omul.

Români, cari văd Statele Unite, observă libertatea ce este în aceste țări, întorși acasă vor ști și acolo prețul celor are un muncitor.

Să ne întorcem iar la neamurile mai înainte emigrate din Ungaria. Să vedem cum s'au organizat ele?

Ne pot servi ca exemplu Slovacii, cari acasă la asemenea suferințe au fost părtași ca și Români.

Când au ajuns numărul de 2—3 mii, înfiuțară o societate mare în care fiește-care slovac, să înscrie. Pornește Rovnanek*) cel mai mare om al lor, jurnalul Narodny Listy (azi cotidian) prin care simțământul național îl ridică la culme. Urmează pe rând mai multe societăți de asigurare, de lectură, culturale. Azi au 10 jurnale mari și 18 centre mari, în fiește care câte o societate puternică.

În loc ca să piară și să se asimileze încă și din cei mai slabi oameni ai lor fac caractere firme și naționale slovace.

Ca exemplu rău ne pot servi Ungurii, cari voind a imita pe slovaci cu toate instituțiile lor, vin blamați atât în America, cât și acasă. (Mai din nou cu statua lui Washington). Cauza este luptele, certele înverșunate ce le au din cauza neînțelegerii. Certele, datinele lor au cauzat, că ei și aici sunt conduși de elementele ce-i conduc și acasă, și aici opinia publică a lor e infectată.

În capul societăților maghiare nu sunt maghiari, ci frații lor de cruce ce au nume maghiarizat.

Ei! să luăm exemplul! Oare să lăsăm și noi, ca cu timpul elemente străine să ne cotropească, ori să ne conducem noi afacerile? Oare să ne lăsăm seduși, ori să ne punem cu tărie pe lucru și măcar aici în țara libertății să nu ne lăsăm conduși de străini, de cari apoi cu greu ne putem scutura.

Să ne punem cu toți Români la o bună înțelegerere, să ne dăm silința ca fiește-

*) Acest Rovnanek (Petru) a fost teolog în seminariul central din Budapesta pe la anul 1886/7, având acolo și 15 colegi români. Rovnanek era un tânăr frumos, înalt, voioș și inteligent. A fost părât însă de niște colegi da ai lui renegați, că trimite și primește scrisori în limba slovacă. Într-o noapte i-au spart chiar și pupitrul și i-au furat scrisorile. Bine înțele, Rovnanek a fost eliminat din seminar, dar din răul ce l'a suferit atunci, a ieșit un mare bine pentru neamul slovacesc din America. El a ajuns, cum scrie „Românul“, cel mai mare om al Slovacilor americani. — R. e. d.

care român să-și dea sprijinul, nizuința lui la lucru bun.

Bazele pe cari au edificat slovacii sunt naționale. Ei totdeauna proclamă că numai așa se poate ferici un neam dacă înaintarea, prosperarea lui corăspunde firei și naturii. Numai pe însușirile, pe datinele străbune, numai crescând și dezvoltându-se pe baza limbei, graiului moștenit, poate un neam înainta și se poate ferici fiește-care membru al acelei națiuni.

Cine se lapadă de ce a moștenit; de legea creștinească, de limba, de datinele lui, însușește altele streine! Dar cum? Numai ce este rău. Răul totdeauna este ușor a-l însuși. Răul totdeauna îl poate cineva învăța și practica. Apoi, cine se lapadă de una, se lapadă de toate. Până când cei ce țin cu drag la limba lor, la credința lor și pe aceste baze voiesc a învăța, a înainta, își ajung scopul și în veci nu vor fi lăpădăturile altor neamuri, ci de sine stătători, sumeți pe ale lor, sumeți pe numele moștenit.

Așa Românilor, aceia, cari cu drag gândesc acasă la familie, la neam, aceia cari își iubesc ale lor și se năzuesc, ca să-și cultive ce le-au lăsat strămoșii și pe lângă aceasta să adune, să strângă, dar în veci să nu se lapede, vor ajunge cinstiți de alții, vor ajunge la bunăstare.

Cum poate însă înainta Românul în țările acestea? Numai așa că vor forma colonii române și se vor strânge mai mulți la olaltă, vor forma societăți, unde cu dragoste, iubire se vor aduna și vor învăța lucruri folositoare, vor învăța că numai în unire e putere. Se vor ajuta împreună ca frați. În năcazuri vor fi spre sprijinul celor ce sufer.

Dacă un Român voește a lucra bine, cinstit, trebuie ajutat la întreprindere, Român la Român să ție, să nu-l invidieze, ci să-l iubească pe acel care e stăpân a face ceva.

Tot Românul ajute pe Român!

Catastrofa unui vapor.

(328 oameni înecați.)

În ziua de 2 August s'a întâmplat pe mare, aproape de coastele Spaniei, o grozavă catastrofă.

Vaporul italian »Sirio« plecase în acea zi din Genova cu 900 emigranți italieni, luând direcția spre Spania, de unde avea să mai ia și alți emigranți.

Vaporul trecuse de capul Palos și acum trebuia să ocolească insulele Hormigas, foarte primejdioase, din cauza că printre ele se află în mare multe stânci. Căpitanul vaporului, voind să sosească mai curând, n'a ocolit insulele, ci a dat de adreptul printre ele. Cerul era limpede și marea liniștită, așa că căpitanul nădăjduia, că îndrăznețea sa întreprindere va isbuti. N'a fost însă așa.

Vaporul n'a apucat să între bine printre primejdioasele insule și s'a isbit de o stâncă. Pasagerii au fost cuprinși de o spaimă grozavă, căci vaporul a început să se cufunde. Emigranții italieni, căutând să scape cât mai curând, și-au făcut drum printre ceilalți pasageri cu cuțitul și re-

volverul, rânind pe mulți cu deosebire femei și copii.

Se zice, că dacă pasagerii nu și-ar fi pierdut cumpătul, toți ar fi putut scăpa, așa însă numărul victimelor e peste 300 persoane, iar din cei ce au scăpat, mulți sunt răniți, iar alții au înebunit de groază.

O frumoasă pildă de eroism și desinteresare a dovedit episcopul catolic din San-Pablo (Brazilia), care se afla printre călători. El văzând că nu mai este scăpare, a adunat pe bord pe toți câți nu săriseră în apă, sau în luntrile de scăpare și li-a dat deslegarea și i-a binecuvântat, apoi au dispărut cu toții în valuri.

Căpitanul, ofițerii și matrozii, a căror datorie este în asemenea cazuri, să stea la postul lor și să fie cei din urmă cari părăsesc vaporul — s'au purtat ca niște mișei. Căpitanul a fost cel dintâi, care a sărit într-o luntre strigând: »Să scape, care poate«. Matrozii și-au făcut drum, ucizând pe toți cei ce le steteau în cale. Căpitanul și ofițerii au fost arestați. Greșala lui este nescuzabilă, deoarece toți navigatorii cunosc locul acela primejdios, ba este și un far luminator așezat acolo, pentru-ca toți să se ferească de el.

Între cei scăpați se află și archiepiscopul din Para (Brazilia).

Sfășietoare a fost scena cu șase copii, cari se ținneau de un otgon. Mama lor era aproape de ei, dar nu putea să le întindă mână de ajutor. Ea a trebuit să vadă cu ochii, cum luau valurile pe bieții copii unul câte unul. Sărmana femeie a înebunit de durere.

Știri din America.

(Din pasurile fraților noștri de peste Ocean.)

Cetim în „Românul“:

În noaptea de 12 spre 13 Iulie la mezul nopții au fost jefuite în Masillon O. două borduri a d-lui Ioan Stoicanea. Hoții au scos trei cufere le-au spart și au furat tot ce au fost în ele: 32 dolari în bani și alte lucruri de preț, apoi au trecut la un alt bord românesc al d-lui Andrei Duma, unde au spart de asemenea trei cufere. De aici au trecut la un bord slovacesc și din cufere, au furat 200 dolari și alte lucruri. Hoții nu s'au liniștit, ci și în noaptea următoare au voit să fure din nou și au intrat în salonul d-lui Stefan Boldi, dar acesta a dat alarmă cu revolverul în mână, a urmărit pe hoți, fără să-i fi putut prinde.

— Cunoscutului nostru amic I. Vinti i-s'a întâmplat un accident în fabrica The Cleveland Hardware & Comp., pe când voia a opri ciocanul mână cu aburi unde lucrează el. Ciocanul a căzut pe mâna dreaptă și i-a dat o mare lovitură rupându-i un deget. Fiind om priceput, mai înainte s'a asigurat la trei societăți: Carmen Sylva și încă două engieze așa că el primește 18 dolari pe săptămână.

— Un tren plecase din Collinwood ducând mulți muncitori în oraș, între cari erau numeroși români. Aproape de oraș

riului Nil, dar nu s'a mai întors, așa că societatea nu avea nici o cunoștință de soarta lui.

După primirea mandatului, Stanley a făcut următoarele pregătiri de călătorie:

1. A angajat încă patru europeni cu salare fixe, să plece cu dansul, organizându-se militărește. H. M. Stanley era comandantul suprem, Dr. Parke, (medic), și Nelson în rang de căpitan, Stais și Iephson în rang de ofițeri. Armata (?) și-a compus-o din 200 de hamali, oameni sălbatici, dar întru câțva domesticiți, din țiutul Bagojemo, numiți Vaniamvezi, iar guvernorul turc Nubav Pașa din Zanzibar, i-a pus la dispoziție 600 de hamali din Zanzibar (asemenea sălbatici puțin domesticiți), cari toți aveau să poarte în cap sau în spate povara expediției, eventual să țină lupta cu celelalte popoare sălbătice cu cari se vor întâlni în călătorie.

2. A cumpărat din Zanzibar orez, o mulțime de jucării, pânuri, bazmale, cămeși, droturi de diferite soiuri, o luntriță portativă, făcută așa că doagele ei puteau fi descompuse, purtate pe umeri și numai

când trebuia le așeza una lângă alta încheindu-le în formă de luntriță.

3. Din Egipt i-s'au pus la dispoziție 500 de puști „Remington“ 100 de mii cartușe, un tun „Maxim“ și pânză englezească pentru corturi.

Stanley a fost încă de patru ori mai înainte prin Africa, cutrierându-o timp de 22 ani.

Astfel pregătiți ofițerii lui Stanley au plecat cu mărfurile, armele și cu trupa în 19 Ianuarie 1887 spre Congo, iar el însuși a plecat din Londra la 21 Ianuarie 1887, prin Egipt, Alexandria, Cairo spre riul Aruvimi la lacul numit Jacubiua și de aci a început tot d'a lungul numitului riul, călătoria cea grea și obositoare a expediției, care era proiectată pe timp de 18 luni, a durat însă 30 de luni, în care răstimp a găsit pe Emin Pașa și izvoarele riului Nil.

Din pătaniile acestei expediții însemn aici numai în treacăt că exploratorii au avut mult de suferit. Unii dintre sălbatici se opuneau intrării „albilor“ (europenilor) și sulevau cu aceștia lupte formale cu

săgeți otrăvite la vârf, dar norocul expediției, fugeau de mâncău pământul de detunatul puștilor europene și de tunul „Maxim“ și se făceau nevăzuți. Erau alții „din armata proprie“ cari desertau, cu povara cu tot, în deosebi cu câte o ladă de cartușe.

Alți sălbatici mai rafinați, ori doară mai pățiiți se arătau prietinoși, eșiau albiilor în cale cu daruri: câte doi cocosi, câte o capră, o vacă și cereau să lege cu ei prietenie. Aceasta se făcea așa, că vâtaful (Hauptling) sălbaticilor își tăia cutare vână din care curgea sânge, un european trebuia să facă asemenea — o făcea cu ajutorul medicului sgăriindu-se puțin, sângele se amesteca și cu el se ungeau apoi pe frunți ambii vâtafi, adecă cel sălbatic și cel european și astfel apoi frăția era încheiată. Conversația europeanilor se putea face numai arareori prin graiu, adecă când cutare „gardist“ pricepea jargonul (limba) celor sălbatici, limbă care nu este aceeași la toți sălbaticii de prin pădure. Dacă nu era limbă, vorbeau prin semne.

După legarea frăției urma yeselie

mare. Sălbaticii și-o manifestau prin sărituri nebune și prin toiuri asurzitoare de „Lu—lu—lu“ iară europenii legau vâtafului câte o sârmă de pleu sau de drot la grumaz, ori un fel de brățar la mână și la picioare, la nodee.

După această introducere a onor. mei cetitori în Africa, voiu lăsa să urmeze ca teme speciale în această materie descrierile lui Stanley despre pădurea colosală numită de el „Avamba“ din centrul Africii și despre muntele monstru botezat tot de St. „Ruvenzori“, din care ies izvoarele riului Nil pe cari, cum zice St. le-a văzut el și expediția sa cu ochii.

Pădurea Avamba.

Măsurată de el cu ajutorul instrumentelor astronomice, geologice ce le avea, pădurea Avamba (așa o numesc popoarele sălbătice) are o lungime de 1000 kilometri o lățime de 830 km. peste tot ocupă un areal de peste 832 de mii de km. adecă este mai mare — zice St. — ca Franța întreagă cu tot cu insulele ei Iberice la olaltă. Expediția lui Stanley a

unde se deschid mai multe linii, din reavoință, ori din neabăgare de seamă macazul a fost mutat și trenul a mers pe calea cea veche cu lemne putrede. Roatele mașinei s'au băgat în pământ și vagoanele s'au sfărâmat. Ca minune, românilor, ce erau în vagonul dinaintea nu li-s'a întâmplat nimica. Vagonul din napoi s'a frânt total și 20 de lucrători s'au rănit grav, trei au murit momentan. Ambulanțele la minut i-au transportat în spitale.

— Tristă veste ne trimite fratele nostru C. P. Aieran din Lincoln. Pe Românul Vasileică Selcudean din com. Cheția l'au atacat pungașii pe când se întorcea din oraș la drum unde lucra, după-ce și-a luat banii, plata muncii. Mai mulți Români mergeau adecă împreună și bietul nefericit a rămas mai îndărât. Peste o jumătate de ceas ajunge pe frații lui la drum, și cu un țipăt înfiorător strigă: „Sunt gata“, m'au lovit și jefuit pungașii. Hainele fierau pline de sânge, fața galbenă, de-ți făcea milă. Cu mare greu mai spuse câteva cuvinte și apoi și-a dat sufletul bun în mâinile creatorului. Ucigașul a fost urmărit dar până azi nu l'au aflat. Sărmanul om a fost lovit în cap de avea o rană de la urechia dreaptă până la cea stângă. Lovitura aceasta a fost constatată ca mortală. Au rămas nevasta și trei copii. Dumnezeu îl odihnească.

— Foarte mare este numărul acolora, cari prin intervenirea noastră au avut favoruri la reîntoarcere în patrie.

Acum de nou sunt trei cari pleacă ca de milă. E ceva trist. De acasă pleacă oameni sănătoși și să reîntorc bolnavi. Aerul de aici, gazurile și fumul din fabrică nu le prieste. La consulat se miră nespuse de ceea-ce se întâmplă cu Românii. Am explicat că nu e mirare că Românii, din munți, dedați cu apă bună, aer curat să se bolnăvească bând apa infectă din fabrici și respirând aerul rău din topitoare. Dar ce nu face dorul de bani și de a trăi mai ușurați în viață.

Reuniunea

Învățătorilor români uniți din Arhidieceză.

De lângă Mureș, August 1906.

Despărțământul *Sebeș* conform raportului comitetului central nu și-a așternut procesul său verbal al adunării de toamnă. Ne mirăm cum-că biroul central în răstimp de un an întreg n'a putut mijloci așternerea acestui proces verbal. Dacă oficialii acestui despărțământ nu dau ascultare provocărilor și ordinilor bazate pe statutele reuniunii, biroul central era în drept, ba era obligat a se adresa către protopopul districtual, care în tot cazul nu lăsa, ca despărțământul întreg să fie din partea comitetului central blamat în public pentru neglijența și neobservarea statutelor, ba ne mirăm și de oficialii acestui despărțământ, că nu aștern procesele verbale centralei în timpul său și se lasă a fi provocați în public în această privință, stricând prin asta reputațiunea cea bună a despărțământului, ne și rugăm de președintele despărțământului, ca să deslu-

șiască prin o corespondență adresată „Gazetei Transilvaniei“ starea lucrului.

Adunarea de primăvară s'a ținut în comuna Ungurei, unde învățătorul din Ghibrom Valeriu Mărginean a disertat despre: „Creșterea copiilor“, lecție practică nu s'a ținut. S'au discutat însă două teme didactice anume:

1. Cum trebuie să se predea gramatica în școlile populare?

2. Care-i punctul de mănecare la propunerea istoriei în școlile noastre populare?

Raportul comitetului central nu amintește nimica despre rezultatul discuțiunii acestor teme didactice, ba nici nu-mi aduc aminte, ca să fi cetit în vre-un jurnal al nostru vre-o corespondență despre decursul acestor discuțiuni. Temele au fost bine alese și ar fi de dorit, ca acele să fie discutate din partea vre-unui membru ordinar al acestui despărțământ și în public.

Despărțământul acesta nu se poate lăuda cu nici un membru fondator al reuniunii, ba nici membrii ajutători nu are. Membri ordinari sunt toți învățătorii districtului, dintre cari nici un paroh din tot tractul protopopesc nu s'a înseris până acuma de membru ordinar, ba nici ajutător. Sunt dară numai 16 membrii ordinari.

Despărțământul acesta a administrat centralei sub titlu de taxe de membrii ordinari în 1904/5 80 cor., în anul 1903/4 35 cor., iar în 1902/3 nici un filer. Dacă luăm de bază numărul 16 al membrilor ordinari, anual au să plătească 64 cor., a plătit însă în trei ani din urmă numai 115 cor., trebuia să plătească însă 192 cor., prin urmare sunt în restanță cu 77 cor. O sumă destul de mare, considerând numărul cel mic al membrilor ordinari. Credem și suntem convingși, că biroul central va întreprinde toți pașii necesari ca să se solveze interesele materiale și pecuniare ale reuniunii.

Mureșanul.

»Traian și solii lui Decebal« reproducție după tabloul istoric, pictat de pictorul *Alexandru Resmeriță* și espus la expoziția din București, se poate procura prin *Tipografia și Librăria A. Mureșianu* Brașov. Tabloul e colorat, de mărime 77/57 cm. Prețul lui 1 coronă 50 bani, cu porto recomandat 1 coronă 85 bani. Reproducția s'a făcut la Lipsca.

»Traian și solii lui Decebal«, este o copie foarte reușită după tabloul picturii român amintit, e tipărită în colorile cele mai vii și n'ar trebui să lipsescă din casa nici unui român inteligent.

Galăuza Bucureștilor și a expoziției, cu două planuri se poate procura la *Tipografia și Librăria A. Mureșianu* atât în limba română, cât și în limba germană. Prețul 1 coronă, plus 10 bani porto.

ULTIME SCIRI.

Londra, 9 August. Se anunță din Petersburg diarul „Tribuna“, că comitetul grevei a decis ca să amâne imediat greva. Muncitorii au primit instrucțiuni ca mâne să înceapă lucrul. E sigur, că și în Moscova și în celelalte orașe, unde a izbucnit greva toți muncitorii vor relua lucrul.

Berlin, 9 August. Diarul „Germania“ scrie că maiorul rus Bachizew, atașatul militar din Berlin, s'a reîntors dela Petersburg în capitala Germaniei cu o misiune extraordinară dela *Țar către împăratul Wilhelm*.

Petersburg, 9 August. Săptămâna trecută noii elevi ai școlii de geniu, urmând a depune jurământul, cinci dintre ei au ieșit din rând declarând că ei nu vor jura. Acești elevi nu vor mai fi primiți în nici o școală din Rusia.

Petersburg, 9 Aug. Alaltăeri s'era au fost arestate 2200 persoane, între care 8 foști deputați din partidul radical.

Breslau, 9 August. „Breslauer Zeitung“ anunță din Kattowitz, frontiera germano-rusă: Trenul, care a trebuit să sosească aseară la ora 6 dela Sosnovice la Kattowitz a fost atacat de 20 de bandiți, cari au jefuit vagonul postal. Ei au furat sacii cu bani și multe obiecte foarte prețioase.

Sofia, 9 Aug. În urma unei adrese a guvernului grecesc se zice că puterile ar fi intervenit pe lângă guvernul bulgar pentru purtarea nelegală față de supușii greci din Bulgaria.

Cartagena, 9 August. Subscrierea pentru victimele naufragiului au atins suma de 14000 pesetas. Jurnalul publică povestirea scufandrierului care afirmă că Siro conține în interiorul său 70 de cadavre în putrefacțiune. Se crede că vasul nu va putea fi scos afară din apă decât cu dinamită.

Saint-Louis, 9 August. În partea sudică a statului Texas sunt mari inundații. 25 persoane s'au înecat. Mai mult ca 100 persoane sunt fără de adăpost. Pagubele se ridică la 2,000,000 coroane. Telegraful și telefonul sunt întrerupte.

Roma, 9 Aug. Se anunță din Costarici că în sala de așteptare a gării de acolo, care era plină de lume, s'a aruncat o bombă. Sunt mulți morți și răniți.

Milano, 9 August. Ziarele de azi dimineață anunță că jandarmii italieni din Aviago au arestat doi ofi-

țeri austro-ungari, cari studiau fortărețele italiene dela graniță. Autoritățile țin faptul secret.

Roma, 9 August. Fostul ambasador italian contele Nigra și fostul ministru de externe, Visconti Venosta, își vor publica încurând memoriile lor pentru ca să se justifice față de acuzările ce li-s'au adus în chestia politice față de Austro-Ungaria.

Bibliografie.

A apărut „Geloșii“, comedie într'un act, după germană, de *Moșul*. Brașov. Tipografia A. Mureșianu 1905. O piesă foarte potrivită pentru diletanții noștri dela sate și orașe (pentru 3 domni și 2 dame). Prețul 40 fileri franco.

Prelegerile economice în despărțământele „Asociațiunii.“

— Fine. —

În acest conspect se arată mai de parte în general numărul agenturilor și bibliotecilor populare contemplate a se înființa în anul curent, cum și numărul cărților, statutelor și regulamentelor trimise în acest scop direcțiunilor numitelor despărțăminte.

De asemenea se face evident la cari despărțăminte s'a expedit suma de câte 100 cor. pe seama conferențiarilor și toate instrucțiunile trebuincioase pentru direcțiunile despărțămintelor. Aceste despărțăminte sunt: 1. Agnita, 2. Abrud-Câmpeni, 3. Blaj, 4. Bistrița, 5. Brad, 6. Brașov, 7. Cluj, 8. Caransebeș, 9. Dobra, 10. Orăștie, 11. Șimleu.

Conform datelor di acest tablou s'au contemplat:

a) înființarea acelor 105 agenturi comunale;

b) înființarea acelor 105 biblioteci populare;

c) s'au trimis în acest scop 3162 ex. de cărți parte din biblioteca populară a Asociațiunii, parte cumpărate de Asociațiune din alte edituri;

d) s'au trimis 210 exemplare statute, 105 ex. regulament pentru despărțăminte, 105 ex. regulament pentru înființarea bibliotecilor populare și blanchetele necesare pentru inventarizarea cărților în număr de 105 exemplare;

e) din suma de 2000 cor. s'a trimis la 11 despărțăminte cuota de câte 100 cor. pentru conferențiar, în total 1100 cor. iar 900 cor. au rămas nedistribuite.

Despre prelegerile ținute până acum ni-s'a raportat numai din partea desp. Brad, Brașov, Orăștie, Șimleu și Blaj. Fiind-că și aceste despărțăminte au putut să îndeplinească până acum numai o parte a programei ce și-au dat, un tablou complet asupra prelegerilor din acest an vom putea să prezentăm numai la finea anului curent.

petrecut în ea mai mult ca 5 luni, fără d'a eși v'odată afară, și a parcurs cam 3000 kilometri.

Stanley o descrie — cum zice — nu ca obiect de studiu literar, prin care s'ar analiza natura arborilor, plantelor, florilor și viețuitoarelor din ea, căci spre acest scop s'ar cere o legiune întreagă de experți, ci numai de a avea despre ea ca atare o idee.

Ca un ce întreg pădurea este plină de varietăți și totuși așa de omogenă în trăsăturile sale caracteristice. Arborii sunt drepti ca lumina cu coroanele spre cer, din coroane slobod în jos fel de fel de stropi, când umezi, când înghețați, ca boabe de sticlă. Înălțimea arborilor este între 6—80 de metri, coroanele lor se împletesc la vârfuri astfel că prin ele nu străbate nici când lumina zilei ori razele soarelui, ci formează un acoperământ spre cer. Grosimea arborilor este dela câțiva centimetri până la un metru. Acești arbori stau unul lângă altul, printre ei o enormă cantitate de curpeni între 5—40 centimetri de groși, cari se întind de pe

un arbore pe altul în sus în formă de curse ca un W ori ca se învălesc pe trupină și se urcă până sus la coroană: caută lumina soarelui. Toate astea sunt pline de frunze și de flori de felurite culori, cari se amestecă printre frunzele arborilor, spre a împedea total străbaterea razelor soarelui, apoi mai slobod, de sus de la înălțimea lor, alte fire de curpeni, până jos la pământ.

Acum să ne mai închipuim încă o sălbatică amestecătură a acestor curpeni cu plante late „urechea elefantului“ (un fel de căptălan), ici-colea chiar și orchidei și grupuri de altfel de plante și flori admirabil de frumoase, cari toate formează un buchet încântător de frumos.

Adesea vedem trupini gigantice răsturnate, putrezite, dacă le iai în mână și se pare că ai un burete. Dacă te culci la pământ, răzimându-ți mâna de un arbore ori dacă te așezi pe o creangă ruptă, observi îndată o grozavă mișcare, o turbată hameseală se deșteaptă în jurul tău. Dacă deschizi carnetul la moment se așează pe hârtia albă o duzină de fluturi, iar în ju-

rul capului încep a bâzâi albinele cari adună miere, în ochi îți intră altfel de albine sălbatică, pe la urechi bâzâie vespia față și o încunjură gongi (insecte) uriașe și strălucitoare, iară sub picioarele tale s'a pus în mișcare o armată colosală de furnici, cari dacă dau din cleștele lor de piele — vai de om.

Și totuși totul e un ce încântător de frumos. Numai una să nu faci. Să nustai locului, nici să te culci pe pământ cald. Să nu uiți că te afli în pădure tropică, nu în păduri europene de brad s'au de stejar, ci dacă vrei să vezi minunățiile ei, ai să fii permanent în mișcare lină.

După toate astea să ne mai închipuim că fie-care arbore: trupină, creangă, curpene, este învălit în mușchiu gros și verde, ca o manta. Iară în locurile unde fulgerile s'au descărcat în coroana cutărui arbore și l'a despicat până jos, ori că vijeliile au scos cutare arbore din rădăcini și astfel sus s'a deschis luminei și razelor soarelui o ușită de intrare, acolo să ne închipuim o legiune formală de altfel de plante tinere, cari toate emulează în sus

spre razele soarelui, iar în emulația lor se învălmășesc așa de cumplit, încât una zugrumă, împedecă ori retrimite pe alta în jos și deci produc jos, la pământ, o desime de nestrăbătut.

În termin general vorbind — zice St. — pădurea întreagă nu e decât o compoziție de atari scenarii. Colo licurește un grup de arbori mândri și frumoși, ca niște stâlpi pompoși ai cutărei catedrale, în mijlocul lor se ridică alt arbore în chip de patriarh cărunt lipsit de scoarță, iară în jurul lui s'a adunat o întreagă familie de arbori tineri, cari toți se trudesesc de a moșteni soarele și lumina: rămasul patriarhului lor. Aici încă domnește legea cu primogenitură.

Intocmai ca în sinul omenimei, așa și în această pădure moartea, care urmează din vătămare, din boală, din răul moștenit de la antecesorii, din dezastre etc. delătorează pe cei slabi, neputincioși și bătrâni.

(Va urma.)

În raport se dă expresiune experiențelor făcute referitor la conferențiarul economic. Aceștia fără îndoială sunt factorii cei mai importanți de la a căror pricepută și zeloză conlucrare depinde reușita prelegerilor economice și ajungerea de fapt a scopurilor cără se stăruie.

Ue fel de elemente sunt conferențiarul angajați în acest an? În partea cea mai mare preoți și învățători, câțiva profesori, 2 medici, un inginer, un avocat și câțiva funcționari de bancă.

Învățătorii sunt cei mai mulți dintre aceia cari au participat la câte un curs de economie de câte o lună aranjat din partea ministrului de agricultură și cari parte își cultivă moșia proprie, parte propun în școală de repetiție economică, cultivând tot odată și grădina școlară. Preoții cei mai mulți nu au participat la cursurile economice și cunoștințele economice câte le posed și le-au câștigat mai mult din praxa vieții.

Un singur specialist în știința agriculturii, domnul Iosif Bălan, profesor în Caransebeș, este care pășește pe deplin pregătit pe arena conferențelor economice.

D-l Vasile C. Osvadă, dir. însoțirii „Agricola” și redactorul foii economice „Tovărășia” din Hunedoara, s'a fost îmbiat ca conferențiar cu un program foarte vast și folositor.

Asociațiunea a acceptat propunerile dănsului și l'a rugat să stee Asociațiunii în ajutor ca conferențiar, stabilind condițiile pe lângă cari d-sa este învoit a intra în șirul conferențiarilor economici ai Asociațiunii și pentru pregătirea unei publicații pentru popor, în care se arată pe scurt folosul și modalitățile înființării diferitelor însoțiri economice: de producțiune, de valorizare și de consum.

Dar d-l Osvadă nu a răspuns nici până azi. De asemenea nu a primit Asociațiunea răspuns nici de la ceilalți 3 specialiști cărora s'a adresat în tocmai ca și d-lui Osvadă — în două rânduri, cu toate că chestiunea este de atâta importanță pentru popor și cu toate că d-lor agronomi li-s'a pus în vedere remunerarea ostenețelor lor.

Această împrejurare a făcut pe secțiune să se gândească la angajarea unui specialist economic, care să fie la îndemâna Asociațiunii și care — ca învățător ambulant — cu priceperea specialistului să cutreere despărțămintele Asociațiunii, să țină prelegeri, luminând poporul asupra intereselor sale economice, să înființeze însoțiri economice și peste tot să stăruie pentru organizarea economică a comunelor noastre.

Dar de altă parte considerând că deocamdată Asociațiunea nu ar putea susporta speșele ce le-ar reclama angajarea unui asemenea specialist, trebuie să renunțe de la acest mijloc și să continue activitatea în direcția prelegerilor economice în modul început, stăruind tot odată să angajeze pentru prelegeri cât mai multe forțe, cari până acum au stat și stau la o parte, fără a se interesa de lucrarea culturală și economică a Asociațiunii.

Cu această ocazie Secțiunea constată, că elementele chemate să răspândească cultura la sate — preoții și învățătorii noștri sunt lipsiți în cea mai mare parte de pregătirile necesare în direcția economică, din care cauză nici nu pot să iee rol de conducători și povăzuitori întru adevar pricepuți și pe terenul economiei naționale — fără de care nu putem conta la un viitor mai bun.

În urmare secțiunea a propus și ședința plenară a secțiunilor a decis să roage comitetul Asociațiunii să intervină la conzistoriile bisericilor noastre, pentru ca aceste să facă tot posibilul în scopul unei pregătiri în direcție economică a fiitorilor preoți și învățători conform cerințelor actuale atât de multiple și grele.

Totodată să încerce introducerea cursurilor economice pentru preoți și învățători, pe cari ședința plenară le găsește foarte acomodate pentru cultivarea în direcție economică a elementelor, ce au mi-

siunea de a reforma viața economică a poporului.

Constatându-se și cu această ocazie lipsa de organizație economică în comunele noastre, află că e necesar să recomande despărțămintelor Asociațiunii, ca să stăruie mai înadins pentru înființarea de reuniuni agricole și mai ales pentru înființarea însoțirilor economice și comune.

Starea sămănăturilor la 1 August 1906.

În a doua jumătate a lui Iulie timpul a fost mai mult uscat și cald. Furtunile locale au pricinuit pe alocurea pagubă, dar ploaia a adus și folos, mai ales la vii și fâneațe. În foarte multe locuri s'a simțit însă mare lipsă de ploaie.

Recolta e în genere bună mijlocie. Toate bucatele s'au desvoltat în mod mult-țnmitor.

S'au produs 7.66 măzi metriche grâu pe un jugher catastral, săcară 6.78 m. m., orz 7.53 m. m., ovăs 6.72 m. m.

Producțiunea totală este: grâu 46.87 milioane măzi metriche (cu 4 mil. m. m. mai mult ca în anul trecut), săcară 13.11 mil. m. m., (cu 630 mii măzi metriche mai puțină ca în anul trecut), orz 13.62 milioane m. m. (cam ca în anul trecut), ovăs 12.08 milioane m. m. (cu 680 mii m. m. mai mult ca în anul trecut).

Celelalte sămănături, cari acum sunt în desvoltare, au mare trebuință de ploaie. Arșița mare, ce domnește, de câțva timp face grijă și supărare economilor.

Viile și pomii încă simțesc daja lipsa de ploaie, asemenea și plantele din grădina, apoi tutunul, hemeiul, dar mai ales locurile de pășune.

În Austria recolta asemenea este în genere satisfăcătoare. Recolta grâului, atât cantitativ, cât și calitativ, e mult peste mijlocie. Săcara însă este ceva mai slabă decât mijlocie. Ovăsul e în toate privințele mai bun decât mijlociu. Orzul în Boemia presintă o recoltă bună, în Moravia mai slabă ca în anul trecut.

ECONOMIA.

Învățătorul ca econom.

(Fine.)

Că pildele au o înrîurintă mai mare ca vorbele, în cele ce se țin de economie, am văzut și din cultura plantelor de nutreț. Până când poporul n'a văzut pe preot și învățător, sămănând trifoiu, luțernă și mazăriche, apoi cultivând napi de nutreț, până atunci nici el n'a vrut să se miște de loc de la datina lui strămoșească „așa m'am pomenit”. Când însă s'a convins despre înrîurinta acelor plante asupra creșterii vitelor, chiar dacă ar fi voit să-l mai rețină cineva, nu l'ar mai fi putut, fiindcă el a văzut și s'a convins despre bunătatea și folosul acelor pentru fie-care economie.

În legătură cu economia de câmp și vite, învățătorii noștri s'ar mai putea ocupa și cu ținerea și creșterea porcilor. Deși economia acestora, a fost greu lovită în anii din urmă prin boala așa numită „ciuma porcilor”, de care apoi au perit ca muștele când dă frigul, totuși fiindcă ei se prăsesc foarte iute, cresc curând, apoi fiindcă peste vară se pot ținea, ba se pot chiar și îngreșa fără cheltuială mare, n'ar strica, ba or fi chiar spre folosul lor ca să cultive mai cu deadinsul și acest ram lateral economic, care în toată bună vremea își ofere privilegiul de a ajunge la ceva parale.

Un alt ram lateral economic, nu de puțină însemnătate mai este și creșterea galițelor de tot felul. Societățile pentru vinderea ouălor, cari prin agenții lor cutreeră acum toate satele, au ridicat și acest ram economic la o stare așa de înflori-

toare, încât fiecare econom sau mai bine zis econoamă, poate face pe an din vinderea ouălor, puilor și galițelor mai multe zeci de coroane. Soțiile învățătorilor noștri ar putea premerge și ele cu pildă bună în privința aceasta. Ele ar mai putea premerge cu pildă bună înaintea celorlalte econoame din comună și prin o cultură mai aleasă a grădinei lor de legumi. Într'un asemenea caz nu ni-s'ar mai da prilej, să vedem ca acum, mai pe toate econoamele noastre de la sate, alergând cu limba scoasă după Sârbul sau Bulgarul cu carul încărcat de legături, ca să le vândă câteva legumi de ceapă, ridichi, ardeiu, crastaveți, fasole și altele, căci pe toate acelea și levor putea cultiva și ele în grădinile lor în loc ca să stee primăvara cu ceasurile în povești pe uliță.

Dacă soțiile învățătorilor noștri pot fi luate de model în ceea-ce privește creșterea galițelor și cultura legumilor, apoi tot așa pot fi luați și învățătorii noștri în ceea-ce se ține de cultura pomilor. Cunosc eu câteva sate, unde fiind aruncat de soarte câte un învățător harnic și îndemânatic în cultura pomilor, a schimbat ca prin farmec firea întregii comune. La început se înțelege, că oamenii priviau cu multă nepăsare și dispreț la lucrurile de pregătire ale învățătorului. Când însă au văzut, că sâmburii pădurelor sămănați toamna în pământ, până în primăvara următoare au răsarit frumos în rânduri, când au văzut, că pădureții aceia apoi la doi ani toți au fost altoiți, când au văzut, că din altoii cultivați au primit câte unul în curte și copiii lor de școală: și-au schimbat cu totul părerea lor greșită despre neisbânda învățătorului în cultura pomilor. Chiar și în cazul acela, când învățătorul nu ar fi și conducătorul grădinei de pomi de la școală sau al grădinei de pomi comunale, el totuși ar putea premerge cu pildă bună în privința aceasta, cultivând pomi nobili în grădina sa privată.

În modul acesta ni-s'ar da prilej, de a da un avânt și mai puternic acestui ram lateral economic, ni-s'ar da privilegiu de a deștepta și în grosul poporului nostru dragostea cără cultura pomilor, de care el ar avea atâta lipsă, ca să-și poată umplea cele grădini mari și spațioase, precum și unele lunci, poeni, coaste și țârmuri de ai apelor, cu pomi roditori, din cari apoi să poată culege toamna poamele gustoase de lipsă, nu numai pentru trebuințele sale casnice ci chiar și de vânzare. Cunosc și în privința aceasta destule sate, cari când sunt poame multe încasează din vinderea acelor mai tot atâta cât încasează altele din vinderea roadelor lor de câmp.

Paralel cu pomăritul, s'ar mai putea cultiva din partea învățătorilor noștri, încă și stupăritul rațional și cultura vermilor de mătase, pentru cari nu se recere capital mai de loc, sau numai într'o măsură de tot neînsemnată și totuși și din cultura acestor ramuri laterale economice s'ar putea ajunge la niște venite însemnate.

Când învățătorii noștri pe lângă oficiul lor de învățător, se vor ocupa mai cu deadinsul și mai rațional ca până acum în oarele libere și cu economia de câmp și vite, precum și cu ramurile laterale ale acelor, atunci li asigurăm, că nu-i vom mai auzi și vedea acum sfătuindu-se, ca să se pună în grevă față de susținătorii de școale, cari nu voesc a le urca salarele, căci urcarea aceea o pot ajunge ei pe cale cinstită și din economia lor, fără a tot tămăia pe ne-nea Stan și Bran, cari fiind într'o

stare mai bună materială ca bietul învățător se uită peste umăr și cu gura căscată la pretensiunea dreaptă a aceluia. Dacă undeva se potrivește mai bine, apoi aci își are de asemenea locul său nimerit proverbul, care ar trebui să ni-l aducem cât mai des în minte: „voește și vei putea!”

Ioan Georgescu.

Despre folosul scâldătorilor (băilor).

— Dincotro, nepoată?

— Fusesu la șezătoare, mătușă. Lume de nu-ți puteai trage sufletul; ba și doftorul de plasă cu moașa, părintele Dumitru, și primarul cu toți consilierii...

— Și ce a fost acolo?

— S'au vorbit multe și cu miez, mătușă: cum să ne creștem copii, cum să-i hrănim și îngrijim, asemenea și despre scâldători.

— Dodii, nepoată, par'că cine nu știe cum să fac scâldătorile! Is albă de acestea! Poți să fii bolnavă de moarte și să-ți fac una cum știu eu, cu scuturătură de fân, ulm, șovărf, rădăcină de brusture și te fac tun.

— Vezi, mătușă, doftorul ne-a vorbit, nu de scâldători, când ești bolnav, ci de scâldători ce trebuie să faci fiecare: copii mici până la 1 an în fiecare zi, până la 7 ani odată pe săptămână și oamenii mari, măcar odată pe lună.

— Plevii, nepoată! să faci tu scâldători, când ești teafăr — sănătos — poftim!

— Vezi că doftorul a lămurit lucrul.

— Cum?

— A spus că omul e cea mai minunată mașină, și cu o sumedenie de șuruburi. Mașina asta e învâlită cu o învâlitore numită piele. Pielea, fie la om ori la alte vieți, e făcută din niște țesături întocmai ca o pânză deasă de sită, cu nenumărate găuri foarte mici ce nu se pot vedea cu ochii, ci numai cu un fel de ocheană, ce le mărește de 100 ori, numită „microscop”. Omul, pentru ca să trăiască, trebuie ca mașina să fie hrănită cu mâncare și apă. După ce a mâncat și a băut, ce e bun se duce în sânge, de hrănește trupul, iar ce-i rău, ca și la o mașină, ese afară. O parte din apă, care nu mai trebuie în mașina omenească, ese prin găurile cele mici, ce sunt pe toată pielea omului, este sudoarea. Pe acele găuri, ce sunt nenumărate, pe toată linia, doftorii le-au numit „pori”.

— Dodii, nepoată, poftim! mai auzii azi una, că pielea omului li spartă... dacă-ți mai vine să crezi și drăcia aceasta. Is de 90 ani și de comedia aceasta, cum și de scâldători dacă omul li teafăr, n'am auzit!... Eu cred nepoată, că nu-i mult până o veni vremea deapoi...

— Nicî noi n'am creșut, mătușă, că pielea omului li cu găuri, ca o sită foarte deasă; dar când a scos doftorul ochiana și ne-a dat de ne-am uitat toți, am vădit că tot ce a spus era aida. Că, pe unde pielea era curată, pe față și mâni, se vedeau foarte bine acele găuri, chiar cum eșia sudoarea, ér pe unde nu era spălat se vedeau cum erau astupate de colb; sămăna cu solzii de pește.

— Și ce cređi, nepoată, că n'a fost ucigăł toaca, la mijloc?

— De loc mătușă. Am vădit cu ochii. A spus, că dacă ne spălăm cel puțin odată pielea pe lună cu săpun și apă, fie rece ori caldă, pielea e curată, găurile, prin cari ese sudoarea sunt destupate și omul se simte bine, e sănătos și scapă de multe bóle de piele, cari vin din murdărie, cum e rîia și altele.

A mai spus doftorul că e bine să ne scâldăm înainte de mâncare și să nu fim asudați, când vom face mai cu sémă scâldători reci; căci când omul e asudat, găurile pielii sunt mai mari și înrând prin ele răceala, omul se îmbolnăvesce mai cu sémă de junghiu.

— Mare comedie, nepoată!

Caut o institutoară, care se fie capabilă a instrua copile, începând din clasa I elementară până în clasa IV-a a școlii civile. Pe lângă limba română trebuie să cunoască bine și limba maghiară și pe cea germană, să fie din casă bună și cu purtare bună morală.

Aspirantele se se adreseze subsemnatului indicând, ce salar voesc pe lângă locuință și întreținere.

Ieronim Slavoca, preot
Ilva mare (Nagy-Ilva),
1-12487. (comit. Besztercze-Naszód).

De vânzare

se află în comuna Feiurd (Fejérd) lângă Cluj o moșie de 400 jugăre, loc fertil, din care sunt: 7 jugăre intravilan, 63 jugăre pășune, 50 jugăre livezi (rituri), 70 jugăre pădure și 210 jugăre arător, în condițiuni avantajoase.

Detalii se pot primi în biroul institutului de credit și economii „Economul” din Cluj. 3-3.

Vîndare de Hôtel.

Hotelul „Buceciu”,

aflător în centrul Branului, (comit. Făgăraș), lângă drumul de țară, cu mai multe odăi pentru pasageri, curte spațioasă, popicărie, ghetărie, 2 grajduri, șupru, grădină frumoasă de flori și legumărie, bazin de scaldă, fântână cu apă excelentă este de vânzare din mână liberă, cu condițiuni foarte favorabile.

Doritorii se se adreseze la proprietarul Peter Kurmes, în Bran (Törcsvár). 3-6.

Vîndare de casă.

În Scheiul Brașovului pe **Cacova de sus nr. 3**, la poziție plăcută și în stare bună, cu o curte încăpătoare și grădină mare, se află

de vânzare din mână liberă,

o casă constatătoare în etagiul întâi din 4 odăi și 1 bucătărie, ăra în parter din 3 odăi, 1 bucătărie și 1 spălătorie.

Interesații a se adresa la d-nul Dr. Karol Lurtz, notar public regesc. 2-22484.

ECOURI.

A apărut

ALBUMUL

în amintirea jubileului de 40 ani de glorioasă domnie a M. S. Regelui Carol I.

Cine dorește a avea o amintire frumoasă, să-și cumpere acest Album, care este în limba română, germană și franceză, și costă 1 leu, iar ediția de lux 2 lei.

Se găsește de vânzare la toate librăriile și la editor, D-nul

IG. HERTZ, București

1-3. sub Hôtel de france. 2488

AVIS!

Din cauza strămutării din Brașov, se vinde mobile, precum și toate ce sunt necesare la bucătărie cu prețuri favorabile, în Vila KOCH nr. 19 din Livadea poștei. 1-12.2489.

Kaiser-Borax

Pentru cultivarea frumseții și sănătății.

Kaiser-Borax împrumută feței o peliță fină, frumoasă și albă. Escelent pentru cultivarea gurei și dinților. Folositor la catar și răgușală. Kaiser-Borax face apa môle și forte bun pentru curățirea pielii. Precauțiune la cumpărare. Veritabil numai în carton roșu, cu 15, 30 și 75 bani, cu instrucție detaliată. Nicî decum necartonat! Singurul producător pentru Austro-Ungaria: GOTTLIEB VOITH, WIEN III/1.

AVIS!

Suberisul am onôrea a face cunoscut On. public și în deosebi epitropilor bisericesci, că **am deschis în Brașov (la 2 Porumbi)**

Strada Neagră nr. 3 (3 Felső-Villa-utca 3)

O fabrică de luminări de cêră curată și parafină
sub firma

IOAN PETEU.

Prima fabrică de luminări de cêră și parafină din Ardeal.

Și sunt în plăcuta poziție de a executa tot-felul de luminări în toate formatele, precum și aurite, ér comandele le voiu executa prompt și cu prețuri foarte convenabile. 79-90,1858.

La Tipografia și Librăria A. Mureșianu, Brașov.

Important pentru vîndătorii de cărți prin orașe și tîrguri este cartea de rugăciune

„Lauda lui Dumnezeu”

pentru credincioșii de religiunea ortodoxă română, cuprîndînd rugăciuni de dimineața și de sêră, la sfînta Liturgie, la taina mărturisirei, precum și la alte multe rugăciuni folositoare 56 la număr pe 255 pagini, format octav mic.

Acêsta carte de rugăciuni artistic legată este prima la Români, cari până acuma se închinau din cărți subred legate și ordinare. Acuma nu trebuie să stăm în privința acêsta mai prejos de cărțile de rugăciune ale celorlalte naționalități. Prin cartea de rugăciune „Lauda lui Dumnezeu” s'a făcut Românilor un însemnat serviciu, căci ea este o carte de rugăciune frumoasă și se pôte căpeta în diferite legături dela mai simple până la mai luxoșe și tôte în preț foarte moderat.

Prețul lor este:

Legătură tramică neagră și aurită cu séu fără chip sfânt	Cor. b. —.90	Imit. de fildes cu catifea și închietóre	Cor. b. 2.65
Imit. de fildes în alb séu negru	1.60	" " " cu catifea și podóbă mai mare	3.10
" " " cu încheietóre	1.80	<i>Vîndătorii de cărți primesc un rabat mai considerabil.</i>	
" " " cu cadriu argintat și închietóre	2.10		

Tot asemenea atragem atențiunea publicului asupra „Cartei de rugăciune” întocmită de protopresbiterul Calistral Coca cu aprobarea consistorului episcopose ortodox-oriental din Cernăuți, care carte format mic octav, cuprîndînd asemenea tôte rugăciunile nòstre folositoare ar fi cea mai potrivită carte de rugăciune pentru toți școlarii.

Prețul acestei cărți:

In pânză neagră	cor. 1.—
" " " ceva mai luxoșă	cor. 1.20
" " " format ceva mai mare	cor. 1.40

Tôte acestea se pot procura prin Tipografia și Librăria A. Mureșianu, Brașov, unde au să se adreseze și vîndătorii.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

FARMACIA la URS a lui

VICTOR ROTH

Colțul Strada Hirscher și Orfanilor nr. 1,
(fost Tîrgul Straelor în apropierea Teatrului.)

Cel mai mare depou de specialități farmaceutice

(INDIGENE ȘI STREINE.)

CREME pentru frumsețe și SĂPUNURI,

PUDRE și PARFUMURI franțuzești,

ARTICOLE de toaletă.

APE MINERALE.

Mărfuri de gumă.

Expediție zilnic cu poșta. Proprietarul fiind mai mulți ani în Bucuresci la Farmacia Brus, dá răspuns în limba română la ori ce întrebare. 7-100.

Institut indigen!

Banca de asigurare

„TRANSILVANIA”

SIBIU, Strada Cismădiei nr. 5.

Fondată la 1868.

Edificiile proprii.

Primesce în condițiuni favorabile:

usigurări contra focului și exploziunilor,

usigurări de viață și de rente viagere,

usigurări contra furtului prin spargere,

usigurări de accidente și de sticlă.

Valori asigurate 105 milioane corone.

Despăgubiri prestate 7 milioane corone.

Fonduri de rezervă și garanție 2 milioane corone.

Informațiuni dela Direcțiune în Sibiu și prin agenturile principale din Arad, Bistrița, Brașov, Cluj, cum și prin subagenții din tôte comunele mai mari.

Cruce séu stea dublă electro-magnetică

Patent Nr. 86967.

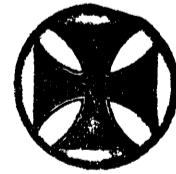
Nu e crucea lui Volta.

Nu e mijloc secret.

Vindecă și înviorază

pe lângă garanție.

Deosebită atențiune e a acest aparat vindecă bo-

se da împrejurării, că le vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra: durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunei sîngelui, anemie, amețeli, țiuțuri de ureche, bătaie de inimă, sgărçiri de inimă, asmă, auțul greu, sgărçiri de stomac, lipsa poftei de mîncare, receață la mîni și la picioare, reumă, podagră, ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sîngelui și multor altor bóle, cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — In cancelaria mea se află atestate încurse din tôte părțile lumii, cari prețuesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine pôte examina aceste atestate Acel pacient. care în decurs de 45 zile nu se va vindeca, i-se retrimite banii. Unde orice încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu.

Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis s'ese confundu cu aparatul „Volta”, de ore-ce „Ciasul-Volta” atât în Germania cât și în Austro-Ungaris a fost oficios oprit, fiind nefolositor. pe când aparatul meu e în genere cunoscut apreciat și cercetat. Deja iestînatatea crucei male electro-magnetice o recomandă îndesebi

Prețul aparatului mare e 6 cor.

Prețul aparatului mic e 4 cor.

folosibil la morburii, cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.

Expediție din centru și locul de vîndare pentru țêră i streinătate etc.

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V, Strada VADÁSZ 42 A./E. colțul strada Kálmán.